

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2023-2024 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

**ÖĞLEN
OTURUMU**

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

Aldığı Puan

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 3 ve 4. sorular 10 puan; 1, 2, 5 ve 6. sorular 15 puan; 7. soru 20 puan değerindedir.

1. Ay oğlum, a keleş oğlum, bu tembellik sana kimden bulaştı böyle? Rahmetli baban ekmeğini taştan çıkarırdı. Kara yazılı anacığını da görüyorsun işte. Başını taştan taşa vuruyor, ya sen! Bir oturduğun yerde kırk yıl oturuyorsun ya da “Ver yiyeyim, ört yatayım, canım çıkmasın!” diyorsun ama ben bugün varım, yarın yokum! Kim kime bir tas su verir? Başın kel olmuş ne çıkar, Allah başka türlü kellik vermesin, elin kolun var; gücün kuvvetin yerinde, taşı sıksan suyunu çıkarırsın, daha olmazsa ne eder eder, iki elle bir başını geçindirirsin. Sen ne et et, geçinip git de tek beni kayırma! İşte benden görüp göreceğin, elimden alıp yiyeceğin son kismet bu.

Bu parçada ana ile oğul arasındaki temel çatışmanın çözümü için bir öneri yazınız. (15 puan)

Bu parçada ana ile oğul arasındaki temel çatışmanın tek bir çözümü yoktur. Öğrencilerden, bu çatışmayı sonlandıracak bir öneri yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Oğul, bir iş bulup çalışmaya başlar.
2. Anne ile oğul, sorunlarını birlikte çözmek için iş birliği yapar.
3. Oğul, annesinin nasihatlerine kulak verir.
4. Anne, oğluna onu tembellikten kurtaracak sorumluluklar verir.
5. Oğul, ev işlerinde annesine yardım eder.

2. Ertesi gün, akşamüzeri şirketten ayrılmadan evvel Raif Efendi'nin masasına gittim. Sağ tarafta üst üste üç göz vardı. Evvela alttakileri açtım; biri bomboştu, ötekinde birtakım kâğıtlar vardı.

Bu parçadaki altı çizili kelimenin anlamını bağlamdan hareketle yazınız. Bu kelimeyi parçadaki anlamının dışında bir cümlede kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki "göz" kelimesinin anlamını "çekmece" veya bu anlamı karşılayacak farklı bir ifadeyle yazmaları ve bu kelimeyi parçadaki anlamının dışında bir cümlede kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Parçadaki "göz" kelimesi, "çekmece" anlamına gelecek biçimde kullanılmıştır.
Onu görünce gözlerinden yaşlar akmaya başladı.
2. "Göz", "masa, dolap vb. şeyleri dışarıya çekilen bölümü" anlamındadır.
Son bir aydır sağ gözüm seğiriyor.
3. Parçadaki "göz" kelimesi, "dolapta küçük eşyaların konulduğu çekmeli bölüm" demektir.
Bu kitaplara alacaklı gözümüyle bakmamıştım.

3. Hanım Sultan, şehzadenin elinden tutarak saltanat kayığına binmiş, babasının karşısına çıkıp olan bi-teni baştan sona anlatmış. Babası, olan işlere hem şaşmış hem de kızının sevincini, saadetini görerek sevinmiş. Hemen o günden başlayarak büyük bir düğün dernek kurulmuş. Açlar doyurulmuş, yoksullar giydirilmiş; yerlidir yabancısı dememişler, gelene geçene çil çil altın dağıtmışlar. Kırk gün kırk gece çalgılarla çengillerle eğlenmişler. Onlar ermiş muradına, darısı başımıza.

Bu parçanın dil ve anlatım özelliklerinden ikisini yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, parçanın dil ve anlatımına yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Sade, akıcı, anlaşılır bir konuşma diliyle oluşturulmuştur.
Olaylar üçüncü şahıs ağzından aktarılmıştır.
2. Parçanın genelinde öğrenilen geçmiş zaman kipi kullanılmıştır. Farklı cümle yapılarına yer verilmiştir.
3. Sade bir dille yazılmıştır ve öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır.

4. Aşağıda Kemal Tahir'in *Devlet Ana* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Osman Bey kunduralarını çıkarıp yumuşak çizmeleriyle sessizce girdi, kapının yanında el kavuşturup durdu.

— Buyrun! Geçin oturun, Osman Bey oğlum!

Osman Bey çekinerek gitti, el öptü, ayakta kaldı. Şeyh Edebâli yetmiş yaşında olduğu hâlde çok dinçti. Üç yılda sanki hiç değişmemişti. Geyikli Baba'nın armağanı olduğu bilinen karaca postunda oturuyor; samur kaplı yeşil cübbesi, uzun kırçıl sakalı, gür kaşlarının örttüğü, rengi seçilmeyen gözleriyle -nedendir bilinmez- şeyhten çok, eski zamanların savaştı Arap emirlerine benziyordu.

Bu parçanın kahramanı Şeyh Edebâli'nin fiziksel özelliklerinden ikisini yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, bu parçanın kahramanı Şeyh Edebâli'nin fiziksel özelliklerine yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Yetmiş yaşındadır.

Yetmiş yaşında olmasına rağmen yaşına göre çok dinçtir.

2. Görüntüsü üç yıldır aynıdır. Üstünde samur kaplı yeşil cübbe vardır.

3. Uzun kırçıl sakallı ve gür kaşlıdır.

5. Aşağıda Yaşar Kemal'in *İnce Memed* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Çocuğun kocaman bir başı vardı. Düz, güneşten solup kırmızı olmuş kara saçları alınına, yüzüne dümdüz ve dikine düşüyordu. Yüzü ufacıktı. Kupkuru bir yüzdü. Gözleri kocaman kahverengiydi. Teni güneşten yanmıştı. On birinde gösteriyordu. Dize kadar da şalvarını çalı yemişti. Bacakları bu sebepten çıplaktı. Ayakları da yalındı.

Bu parçada hangi anlatım biçimi kullanılmıştır? Parçadan örnek vererek yazınız. (15 puan)

Öğrencilerden, bu parçanın anlatım biçimi olan "betimleyici anlatım" ifade etmeleri ve bu anlatım biçimine yönelik parçadan en az bir doğru örnek yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Bu parçada betimleyici anlatım biçimi kullanılmıştır. Çocuk; kocaman başlı, ufak yüzlü, güneşten solup kırmızı olmuş saçları alınına düşen, kocaman kahverengi gözlü, yanık tenli olarak tasvir edilip okuyucunun zihninde canlandırılmaya çalışılmıştır.
2. Betimleyici anlatım biçimi kullanılmıştır. Çocuk; on bir yaşında gösteren, şalvarı dizlerine kadar yırtılmış, çıplak bacaklı ve yalın ayaklı olarak anlatılmıştır.
3. Çocuğun kocaman başlı, ufak yüzlü olması gibi fiziki özellikleri okuyucunun zihninde canlandırılmıştır. Dolayısıyla betimleyici anlatım kullanılmıştır.

6. Araba, bir taşa çarpmış gibi sarsılarak durdu. Mehmet Ali, bana hiçbir söz söylemeden aşağıya atladı ve karanlık içinde kaybolup gitti.

Bu parçadaki altı çizili kelimelerin türlerini sırasıyla yazınız. “Hiçbir” kelimesini parçadakinden farklı türde olacak biçimde bir cümlede kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki altı çizili kelimelerin türlerini yazmaları ve parçada sıfat olarak kullanılan “hiçbir” kelimesini “zamir” olacak biçimde bir cümlede kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. gibi: edat, hiçbir: sıfat, ve: bağlaç
Sevdiğim arkadaşlarımdan hiçbirini yalnız bırakmam. (Zamir)
2. edat, sıfat, bağlaç
Bugün okulda hiçbiriyle karşılaşmadım. (Zamir)

7. Aşağıda bir bölümü verilen masalı, konusu “sorumluluk” olacak biçimde en az beş cümle ile devam ettiriniz. Masalı tamamlamak zorunda değilsiniz.

(Yazınız; cümle sayısı, olağanüstülük, konunun işlenmesi, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben annemin beşiğini tıngır mıngır sallar iken memleketin birinde bir çiftçi ile karısı varmış.

Soruda belirtilen değerlendirme ölçütlerine uygun şekilde yazılmış örnek bir cevap aşağıda sunulmuştur.

Örnek Cevap:

Çiftçi ile karısı gün doğmadan tarlaya gider, akşam olunca yorgun ama mutlu mesut evlerine dönerlermiş. Bir gün, tarladan dönerken çiftçinin karısı hastalanıp yere yığılıvermiş. Çiftçi, karısını sırtında eve kadar getirmiş ve günlerce onu iyileştirmeye uğraşmış. İyileştirmek için ne hekimlere danışmış da bir çare bulamamış. Gel zaman git zaman çiftçi hem karısına bakar hem ev işlerini yapar hem de tarlaya gider çalışır, oradan oraya koşturup durmuş. Onca çalışmaya can mı dayanır? Çiftçi günden güne zayıflamış, eriyip tükenmeye başlamış. Bir taraftan da ben de hastalanırsam evin işleri ne olur, hanımın hâli nice olur, diye dertleniyormuş. Bir akşam vakti tarladan dönerken çiftçi de olduğu yere yığılıvermiş. Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez derler ya! Rüyasında Hızır aleyhissalam gelmiş ve “Sen bunca zaman bunca meşakkate rağmen karına ve evine ocağına baktığın, nice sorumluluklarını yerine getirdiğin için bu mükâfatı hak ettin.” demiş. Ona abıhayat çeşmesinden bir dolu içirmiş. Bir dolu daha vermiş ki “Bunu da hanımcağızına içiresin, Allah’ın izniyle şifa bulasınız.” demiş.

**SINAV BİTTİ.
CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.**